

La falta de tests i la revolució en les rutines marquen el dia a dia de les residències

Els contagis d'interns i personal i els canvis en la convivència han estat un problema afegit als centres, forat negre de la Covid-19. En visitem un de salut mental a Terrassa on han fet tests ràpids

La doctora Arancibia conversant amb Pepe Marquès, que ha superat la Covid-19 | Albert Alemany

Les proves PCR o els tests ràpids havien de detectar els casos positius a les residències i frenar la cadena de contagis del coronavirus als geriàtrics, on conviuen moltes persones i vulnerables. Però dos mesos després de l'inici de la pandèmia un 10% dels geriàtrics catalans encara no han fet tests als residents

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/202203/10/dels/geriatrics/catalans/encara/no/fet/tests/residents>) i la Generalitat ha intervingut 11 centres arreu de Catalunya i la fiscalia n'investiga un centenar. Segons fonts del departament de Salut actualment s'han fet proves en un 91,38% de les residències que hi ha a Catalunya i la previsió és que aquesta setmana s'acabin de fer les que falten. A més, els tan esperats tests ràpids encara tenen un 30% de falsos negatius, com el que se li fa al Pepe Marquès, un usuari de salut mental que viu en una residència de Terrassa i ha passat el coronavirus.

[youtube1x1]<https://www.youtube.com/watch?v=pvP-XC0vojM>[/youtube1x1]

La falta de tests a bona part de les residències i les dificultats que algunes s'han trobat per poder gestionar els espais i les distàncies entre usuaris han provocat que els geriàtrics s'hagin convertit

en el forat negre de la pandèmia. En total a Catalunya ja han mort 3.361 persones a una residència. "Una casa de seixanta persones d'edat avançada o amb problemes de salut mental, no és comparable a una casa normal", apunta Inés Arancibia, cap del Procés d'Atenció Domiciliària de l'Hospital Universitari MútuaTerrassa (HUMT).

La doctora Arancibia forma part dels equips d'assistència a residències (EAR), uns equips de professionals sanitaris exclusius pel coronavirus, que es creen amb metges de família i infermers tant de l'HUMT com de l'atenció primària per donar cobertura a les residències públiques i privades de Terrassa, Sant Cugat, Rubí i Olesa de Montserrat. "Amb l'arribada del coronavirus, el control de les residències passa a ser prioritari", apunta la doctora. L'objectiu d'aquests equips durant la pandèmia ha estat fer un seguiment diari de tots els geriàtrics de la zona per atendre les persones positives en coronavirus o amb altres patologies i així evitar el seu trasllat a l'hospital, sempre que fos possible.

Arancibia explica que a l'inici de la pandèmia ells feien tests a qui presentava certa simptomatologia però quan la gestió de les residències van passar d'Afers Socials al departament de Salut i se'ls demana una radiografia "comencem a fer PCR a tothom de manera indiscriminada". "La fotografia que ens ha sortit és de gent completament asimptomàtica que ha donat positiu", tant de treballadors com de residents, explica. Els treballadors fan una baixa de mínim set dies i els residents se'ls aïlla de manera automàtica. "Ens hem trobat amb problemes de personal asimptomàtic que ha hagut de quedar-se a casa". És el cas de la residència San José de Terrassa que el 40% de les treballadores van donar positiu tot i no tenir símptomes.

Els equips d'atenció a les residències arriben a un total de 25 geriàtrics, entre públics i privats, de la zona del Vallès Occidental Oest i atenen a 2.000 residents a Terrassa, Rubí, Sant Cugat i Olesa de Montserrat amb 500 afectats. I pel que fa als 1.200 treballadors, un centenar han donat positiu. Segons fonts de Salut a les residències primer es van fer els tests ràpids però al no oferir prou fiabilitat van apostar pels PCR "quan se'n van disposar", que són totalment fiables. Així, actualment a Catalunya s'han fet un total de 62.293 PCR, 4.160 tests ràpids i 500 tests antigènics a residents; i 4.254 PCR, 192 tests ràpids i 150 tests antigènics als professionals.

[noticiadiari]2438[/noticiadiari]

La doctora assegura que la "ràpida detecció dels primers casos va permetre actuar i evitar contagis". És el cas de la residència de salut mental de Terrassa, Casa Marquès, on viuen una trentena de persones i on una d'elles ha passat la Covid-19. El Pepe Marquès té 64 anys i pateix esquizofrènia. Després d'estar catorze dies completament aïllat a la seva habitació explica que li va costar una mica acceptar que tenia la malaltia però que "el pitjor va ser no poder sortir de l'habitació".

Ara ja està recuperat i comenta que les llargues hores d'aïllament les va aprofitar per escoltar molta música i llegir molt. "Escoltava música clàssica, els valsos de Strauss", apunta. "I m'he llegit quatre llibres", afegeix. Durant els dies que va haver d'estar tancat a l'habitació, el centre va facilitar que el Pepe es pogués comunicar amb la seva família i també amb la resta de residents a través de videotrucades. "Així els veia i podíem parlar", diu des de la butaca de la sala on la doctora li acaba de treure sang per fer-li un test ràpid de coronavirus.

La infermera prenent una mostra de sang per fer el test ràpid de coronavirus. Foto: Albert Alemany

La infermera agafa una petita mostra de sang del dit per posar al test que té tres marcadors i per a cada un d'ells ha d'aparèixer una franja depenent de la situació del pacient. Hi ha la franja de control (C), que indica que el test funciona bé; la franja IgG, que indica si s'ha passat la malaltia o si es té en aquell moment i la IgM vol dir que ara mateix la persona té la Covid-19. Esperen deu minuts però cap de les franges apareix, de manera que el test no funciona correctament. A diferència d'altres proves per determinar si la persona té o no coronavirus, els tests ràpids ho determinen al moment. No obstant això, tenen un 30% de fals negatiu, és a dir, que no funciona. I precisament el que li acaben de fer al Pepe és un d'ells.

Més de 700 morts a residències de la regió sanitària

Per la directora del centre, la Maica Ruiz el més dur va ser acceptar que "el virus entraria a la residència per culpa nostra. Érem nosaltres qui podíem causar la mort dels residents", afegeix amb la veu entretallada per la càrrega emocional que els suposa. "Nosaltres som els que entrem i sortim del centre", afegeix. El Pepe ha aconseguit superar la malaltia però altres no han estat tan afortunats i el virus els ha robat la vida.

[noticiadiari]2431[/noticiadiari]

En el total de la regió metropolitana nord hi viuen 1.986.032 persones i a les residències hi han perdut la vida 726 persones

(<https://www.naciòdigital.cat/noticia/202226/mapes/passaras/fase/consulta/casos/coronavirus/teva/regio/augmenten>) de les quals 372 han donat positiu de Covid-19 i 354 han mort sent sospitosos de tenir-lo però sense haver-ho pogut comprovar. A les tretze residències de Sant Cugat, amb 910 usuaris ja es registren 120 defuncions,

(<https://www.naciòdigital.cat/santcugat/noticia/2438/ja/son/120/morts/coronavirus/residencies/gent/gran/sant/cugat>) i actualment hi ha 276 casos positius. A Terrassa hi ha hagut 11 morts i 200 infectats d'un total de 700 residents. "La situació no ens ha sorprès perquè sabíem que ens passaria", apunta la doctora Arancibia. I segueix: "Ens ha de donar molta pau que els que s'estan

morint, ho fan acompanyats, ja que quan veiem que no va bé, deixem entrar un membre de la família".

L'objectiu dels EAR és evitar l'hospitalització dels residents, per això s'estableix un contacte diari amb les residències i els professionals les visiten cada dia per atendre casos de coronavirus però també d'altres patologies per evitar d'una banda, saturar els hospitals i de l'altra minimitzar el risc de contagi en tornar del centre sanitari. "Ningú se'ns ha mort sense rebre els tractaments necessaris", apunta Arancibia.

Motins pels canvis de rutines

El confinament ha fet canviar moltes rutines a les residències tant de gent gran com de salut mental. En la majoria de casos s'ha hagut de dinar per torns, per garantir les distàncies de seguretat o s'han canviat algunes activitats per evitar contagis. Uns fets que han arribat al punt "d'haver de lidiar amb motins dels residents", explica la doctora. En alguna residència de la zona "hem tingut alguna baralla amb persones amb patologies cognitives per no voler-se quedar a l'habitació o per no poder fer entrar la perruquera a la residència", explica.

Precisament la gestió de l'aïllament ha estat un dels grans problemes amb què s'han trobat a les residències, que a vegades no tenien prou espais per sectoritzar-les. Ha estat en aquests casos quan han fet el possible per garantir espais separats i si no ha estat possible, s'han traslladat als hotels de campanya habilitats per evitar saturar els hospitals.

Els problemes de salut postCovid-19

Tant la doctora com la directora de la residència de salut mental valoren positivament que encara no es parli del desconfinament de les residències. "Hem estat els primers a confinar-nos i serem els últims en sortir al carrer". "Els treballadors ens hem convertit amb bars, estancs i supermercats. Ara som nosaltres qui els anem a comprar tot allò que habitualment feien ells sortint al carrer", comenta la directora de la residència egarenca.

Però el fet de no poder sortir també comença a fer-se notar entre els residents que pateixen fractures de fèmur o traumatismes cranioencefàlics per caigudes. "Fa més de cinquanta dies que es mouen amb pocs metres quadrats", assevera Arancibia. "Quan els obrim la porta ens trobarem amb problemes d'equilibri", afegeix. De fet, l'associació de residències de gent gran ha proposat a la Generalitat tres fases de desconfinament (<https://www.naciodigital.cat/noticia/201862/associacio/residencies/gent/gran/proposa/generalitat/res/fases/desconfinament>) perquè els usuaris puguin recuperar la seva normalitat de manera progressiva.

[noticiadiari]94/2436[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/201598[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/201487[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/201411[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/201075[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/198469[/noticiadiari]

?[noticiadiari]2/200939[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/197029[/noticiadiari]

[noticiadiari]2/198064[/noticiadiari]